Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto HE 173/2018 vp annetuista asiantuntijalausunnoista

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Lausunnoissa otettu kantaa

- Esityksen liikenneturvallisuus- ja ympäristövaikutuksiin sekä vaikutuksiin liikenteen sujuvuuteen
- Enimmäisnopeuden korottamiseen
- Ajokorttivaatimuksiin
- Nopeuden rajoittamisen teknisiin tapoihin
- Kevytauton käytön valvontaan ja seuraamuksiin
  - Ajoneuvon tunnistettavuus
- Suhteesta EU-lainsäädäntöön
  - Ehdotus mopoauton ajoneuvoluokan käyttämisestä
  - Istumapaikkojen rajaaminen
- Käyttöä koskeviin säännöksiin

Vaikutusten arvioinnista

- Arviot perustuvat Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehtyyn vaikutusarvioon
- Kevytauton käyttöönoton vaikutuksia tarkasteltiin 15–17-vuotiaiden nuorten liikkumistottumustietojen, onnettomuustietojen ja kevytauton suosiota kartoittaneen kyselytutkimuksen perusteella.
- Esityksessä arvioitu ajoneuvojen määrän jäävän minimi- ja maksimiskenaarion väliin 20 000 – 25 000 kevytautoon.
- Nuorten liikennesuorite kasvaisi 1,2 - 4,4 %

Liikenneturvallisuusvaikutukset

- Riskiarviointitapojen väliltä valittu 18–19-vuotiaiden henkilöautojen kuljettajien riskin korottaminen yleisellä 15–17-vuotiaiden ja 18–19-vuotiaiden välisellä riskierolla
- Liikenneturvallisuuden on arvioitu paranevan, koska kevytauto korvaisi osan mopoilusta, jonka riski on lähes kuusinkertainen verrattuna kevytauton riskiin.
  - Liikennesuorite on mopoilua korkeampi, mikä tasoittaa vaikutuksia.
- Mopoautoihin verrattuna henkilöautoissa liikenneturvallisuutta parantavia ja kevyttä liikennettä suojaamaan tarkoitettuja varusteita ja ominaisuuksia
- Tieliikenneonnettomuuksien 15–17-vuotiaiden uhrien määrä laskisi 28–62 loukkaantuneella.
- Kevytautojen ei odoteta lisäävän merkittävästi jalankulku- ja polkupyöräonnettomuuksia, koska nykyisin alle 2 % mopoautojen liikennevahingoista on törmäyksiä jalankulkijan pyöräilijän kanssa.

Ympäristövaikutukset

- Polttoaineen kulutus lisääntyy 10-40 %
  - Kevytauton kulutus suurempi kuin mopon tai mopoauton ja nuorten liikennesuorite kasvaa
- Tieliikenteen kokonaispäästöjen on arvoitu kasvavan noin 0,1-0,3 %.
- Hiukkaspäästöt vähenevät suhteessa nykytilaan
  - Dieselkäyttöisten mopoautojen poistuminen käytöstä.
- Nopeudenrajoittamisen vaikutuksista henkilöauton päästöihin ei tarkkaa tietoa
  - Bensiinimoottoreilla CO- ja HC-päästöjen lisääntymistä kylmissä oloissa voidaan korjata lämmittimillä.
  - Dieselmoottoreiden hiukkassuodattimen puhdistumista voidaan toteuttaa esim. korjaamotesterillä
  - Myös henkilöautoja käytetään kaupungeissa ja olosuhteissa, joissa ajetaan pääasiassa taajamanopeuksilla.

Vaikutuksen liikenteen sujuvuuteen

- Esityksen valmistelun yhteydessä on arvioitu kevytautojen aiheuttamaksi viiveeksi henkilöautoille ja kuorma-autoille eri skenaarioissa noin kymmenestä sekunnista enimmillään puoleentoista minuuttiin 10 kilometrin matkalla.
- Vaikutukset lähinnä vilkasliikenteisillä teillä ruuhka-aikoina sellaisilla tieosuuksilla, joilla kevytauton käyttö olisi huomattavan yleistä.
- Ei arvioitu merkittävää ruuhkautumista liikennejärjestelmään kokonaisuutena.

Enimmäisnopeuden korottaminen 60 kilometriin tunnissa

- Vaikuttaisi tehtyjen arvioiden mukaan positiivisesti liikenteen sujuvuuteen.
- Negatiivinen vaikutus liikenneturvallisuuteen ja liikenneturvallisuuden parantuminen voisi jäädä kokonaan toteutumatta.
- Huomioitava, että moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä saa tällä hetkellä kuljettaa moottoriajoneuvoa, jonka suurin sallittu tai rakenteellinen nopeus on yli 50 kilometriä tunnissa.

Ajokorttivaatimukset, ikärajan korottaminen ja pakollinen ajo-opetus

- AM-ajokorttiluokan ajoneuvot vastaisivat parhaiten toisiaan nopeuden ja kuljettajan ikävaatimuksen osalta.
- AM-ajokorttiluokan vaatimukset uudistuneet 1.7.2018
- Pakollinen opetus lisää kustannuksia
- Ajokokeesta suoriutuminen edellyttää kuitenkin ajoneuvon hallintaa
- Lausunnoissa esitetty ikärajan korottaminen koskisi myös mopoja ja mopoautoja

➢Ei kannateta muutoksia AM-ajokorttiluokkaan

Nopeudenrajoitinta koskevat vaatimukset

- Henkilöiden paikantamiseen perustuva nopeudenvalvonta ei ole mahdollista ja kyseenalaista yksityisyyden suojan kannalta
- Trafilla valtuus antaa tarkempia määräyksiä nopeudenrajoittimen teknisistä vaatimuksista
- Trafilla myös valtuus antaa tarkemmat määräykset kevytauton määräaikaiskatsastuksen tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä
- Nopeudenrajoittimen asentaminen ja korjaus olisi luvanvaraista

Käytön valvonta ja seuraamukset verrattuna mopoihin ja mopoautoihin

- Ei esitetä muutoksia rangaistuksiin kevytautojen osalta
  - samat säännökset koskisivat kevytauton nopeuden rajoittamisen kiertämistä kuin muidenkin ajoneuvojen kohdalla.
  - Säännösten rikkomisesta määrättävien seuraamusten tulisi olla samassa suhteessa vakavuudeltaan samankaltaisten tekojen seuraamuksiin.
- Käytön valvomisen helpottamiseksi valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää kevytautoille mopoautoja vastaavasti velvoite käyttää hitaan ajoneuvon kilpeä.
- Tarvittaessa kevytautoille voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää ajoneuvojen traktoreiden rekisterikilpeä vastaavasti keltaisella, heijastavalla pohjalla oleva rekisterikilpi ja lisäksi velvoite kiinnittää rekisterikilvet eteen ja taakse.

EU-lainsäädännön mukaisuus, Komission huomautuksessa esitetyt seikat

- Keskusteluja jatketaan komission kanssa yhteisymmärryksen saavuttamiseksi siitä, miten kevytautot voitaisiin mahdollistaa nuorille käyttöön otettavaksi kansallisesti.
- Komissiolta odotetaan epävirallista vastausta toivottavasti vielä tämän viikon aikana.
- Olennaista ajokorttidirektiivin traktorin määritelmä, joka ratkaisee, sovelletaanko ajokorttidirektiiviä, jossa määritellään ajokorttiluokat ja niiden edellyttämät ikärajat
- Traktorille ajokorttiluokka olisi kansallisesti säädettävissä.
- Traktoreilla tarkoitetaan kaikkia pyörillä tai kiskoilla liikkuvia, vähintään kaksiakselisia moottorikäyttöisiä ajoneuvoja, joiden pääasiallinen tarkoitus perustuu niiden vetovoimaan ja jotka on tarkoitettu erityisesti vetämään, työntämään, kuljettamaan tai käyttämään tiettyjä työkaluja, koneita tai perävaunuja, joita käytetään maa- tai metsätaloustöissä ja joita vain toissijaisesti käytetään matkustajien tai tavaroiden kuljettamiseen tiellä taikka matkustajien tai tavaroiden kuljettamiseen käytettyjen ajoneuvojen vetämiseen tiellä.

EU-lainsäädännön mukaisuus, Komission huomautuksessa esitetyt seikat

- Ajokorttidirektiivin soveltamisen ulkopuolella jo nyt T-luokkaan tyyppihyväksyttyjä ajoneuvoja, jotka voidaan katsoa olevan pääasiassa tarkoitettu henkilöiden kuljettamiseen.
- Vetokoukkuvaatimusta ei ole esitykseen lisätty, koska kevytautojen tarkoitettu käyttö ei sitä edellytä eikä traktoreiden puiteasetus tai ajokorttidirektiivin traktorin määritelmä sitä nimenomaisesti edellytä.
  - Rajaisi pois pieniä autoja ja sähköautot
- Kevytautojen ei katsota myöskään vääristävän markkinoita, koska kevytautot ovat henkilöautoista muutettuja ajoneuvoja ja niiden määrän ei arvioida olevan merkittävä.
- Vastuukysymysten osalta autotuojien edustajilta saatujen tietojen mukaan usean automerkin esitetyillä henkilöauton muutoksilla normaali tehdastakuu säilyisi myös kevytauto-muutoksen jälkeen.

EU-lainsäädännön mukaisuus, mopoautoluokan käyttäminen ja paikkamäärän rajoittaminen

- Pienikään henkilöauto ei nopeudeltaan rajoitettunakaan voi täyttää kevyen nelipyörän ajoneuvoluokan EU-lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia.
- Esimerkiksi mopoautojen (ajoneuvoluokka L6e) kuormittamaton massa on niin sanotun puiteasetuksen (EU) N:o 168/2013 mukaan enintään 425 kg.
- Paikkaluvun rajoittamista rakenteellisilla muutoksilla ei pidetä kannatettavana, sillä se voisi nostaa kevytautoksi muuttamisen ja toisaalta takaisin henkilöautoksi muuttamisen kustannuksia.

Ajoneuvojen käyttöä koskevat tarkemmat säännökset

- Ajovalojen käytöstä säädetään tieliikennelaissa
- Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi kevytauton teknisistä vaatimuksista tarkemmat tekniset vaatimukset.
  - Mm. valaisinvaatimukset
- Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää
  - Ajoneuvon kuormaaminen (henkilökuljetus)
  - Hinattavan ajoneuvon kytkentää koskevat säännökset
  - Valmistelun yhteydessä huomioidaan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä esitettyjä näkökohtia muun muassa henkilöiden kuljettamisesta ja hinattavan ajoneuvon kytkemisestä.